

Kantongerecht te Arnhem

Terechzitting van 22 januari 2007

Rolno. 06-6314

Conclusie van dupliek

inzake:

1. **Fibdis Nederland B.V.,**
2. **Stichting Pensioenfonds
Acordis,**

en

3. **Acordis Beheer B.V.**

alle te Arnhem,

gedaagden,

gemachtigde: Mr. R.A.A. Duk

tegen:

1. **Vereniging van
Gepensioneerden van Acordis,**
te Arnhem,

2. **Henricus Hubertus Wilhelmis
Feijen,**
te Velp,

en

3. **Rudolf van Tintelen,**
te Dalen,

eisers,

gemachtigden: Prof. Dr. E. Lutjens en
Mr. A.M.C. Roth-Verweij

Gedaagden – Fibdis, PfA resp. AB en, tezamen, PfA c.s. – doen zeggen voor dupliek:

1. PfA c.s. handhaven het door hen bij conclusie van antwoord gestelde en ontkennen hetgeen eisers – VGA, Feijen resp. Van Tintelen en, tezamen, VGA c.s. – bij conclusie van repliek meer of anders hebben doen zeggen, behoudens voor zover uit hetgeen hierna volgt, ondubbelzinnig van het tegendeel mocht blijken.
2. De bij antwoord onder 1. bedoelde, in belangrijk opzicht parallelle zaak is inmiddels "uitgeprocedeerd". Het vonnis daarin is (nader) op 22 januari 2007 bepaald.

(A)

3. De conclusie van repliek is ongewoon uitvoerig. De vraagstelling, op zichzelf bij repliek onder **A** correct aangeduid, is echter relatief eenvoudig. Die vraagstelling is of het reglement van PfA aanspraak geeft op onvoorwaardelijke indexering.
4. Niet alleen is de vraagstelling relatief eenvoudig, maar ook de beantwoording daarvan vergt niet veel woorden. Die beantwoording is gegeven met de bepaling uit het pensioenreglement die bij antwoord onder 3. is geciteerd. Het antwoord luidt: nu PfA de uitdrukkelijke bevoegdheid heeft om
"... op grond van terzake doende ontwikkelingen een nadere correctie (...) toe te passen ..."

is de indexering waarop de door VGA c.s. bij repliek **onder 12. en 13.** geciteerde artikelleden aanspraak geven – ook voor zover het maximum van 4% niet wordt gehaald –, niet onvoorwaardelijk, immers: niet een indexering waarop de pensioengerechtigden, inclusief de zogeheten "slapers", **zonder meer** recht hebben.

5. Daar komt bij dat beperking van de indexering niet alleen aan de orde is bij "een financiële noodsituatie", maar dat de bij antwoord onder 3. geciteerde en hierboven onder 4. samengevatte bevoegdheid geldt bij (alle) "terzake doende ontwikkelingen", welk begrip desbewust zéér ruim is. Daarbij zij bedacht dat een bepaling als de onderhavige, die deel uitmaakt van een collectieve regeling, volgens de zogeheten CAO-norm moet worden uitgelegd en dat die norm meebrengt dat aan de gekozen bewoordingen grote betekenis toekomt, welke bewoordingen in dit geval niet wijzen in de door VGA c.s. bepleite, beperkte richting.
6. Het gebruik van die reglementaire bevoegdheid is aan rechterlijke toetsing onderworpen, niet alleen wat de procedurele aspecten van de besluitvorming betreft, maar ook in inhoudelijk opzicht. De aard van de zaak brengt dan wel mee dat die toetsing terughoudend zal moeten zijn; duidelijk is immers dat de bevoegdheid beleids- en beoordelingsvrijheid van PfA meebrengt. Echter: in deze procedure kan de vraag hoe ver die toetsing realiter kan gaan, onbeantwoord blijven, nu de vorderingen van VGA c.s. niet hierop zijn gebaseerd dat PfA van de haar toekomstende bevoegdheid een rechtens onjuist gebruik zou hebben gemaakt, maar de grondslag van de ingestelde vorderingen is dat de bevoegdheid tot beperking van de indexering – in elk geval bij gebreke van een financiële noodsituatie – ontbreekt.

(B)

7. Het financiële en principiële belang van deze zaak is groot. Hoewel met het bij antwoord ontwikkelde betoog, zoals hierboven onder 3. tot en met 6. samengevat, zou kunnen worden volstaan en het bij repliek gestelde daarin reeds in voldoende mate zijn weerlegging vindt, brengt alleen al dat grote belang mee dat in het navolgende, zij het waar mogelijk met een zekere beknoptheid, wordt gereageerd op wat bij repliek is gesteld.

(1)

8. Hoewel zulks er voor deze procedure niet toe doet, zij er voor de goede orde op gewezen dat de suggestie **onder 5.** dat de regeling van Pfa identiek zou (zijn en) **blijven** aan die van het Pensioenfonds Akzo Nobel, onjuist is. Op het moment van de verzelfstandiging is ervoor gekozen de pensioenrechten niet te wijzigen. Het bestuur van Pfa heeft echter mogelijkheden tot wijziging van het pensioenreglement, waardoor niet uitgesloten was dat de beide regelingen in de toekomst verschillen zouden gaan vertonen. Die verschillen zijn er ook gekomen. Anders dan bij Akzo Nobel is bij Acordis, bij voorbeeld, geen sprake van een fundamentele wijziging van het financieringssysteem, een wijziging die in de **onder 2.** bedoelde parallelle procedure mede ter beoordeling van de rechter staat. Evenzeer beslist het bestuur van Pfa van jaar tot jaar zelfstandig over de indexering, en kunnen zijn beslissingen terzake verschillen van die van het bestuur van het Pensioenfonds Akzo Nobel, hoezeer ook die beslissingen zijn gebaseerd op (in eerste instantie) identiek geformuleerde reglementaire bepalingen. Terecht wordt overigens noch **onder 6. tot en met 10.** noch **onder 12. tot en met 19.** anders gesteld of gesuggereerd. Wel is het wat "kinderachtig" dat bij de beschrijving van de relevante bepalingen **onder 13., 14. en 15.** nu juist de cruciale bepaling wordt gepasseerd. Deze komt overigens wel **onder 16. tot en met 19.** aan de orde, maar daar wordt ten onrechte – en, dan ook, zonder enige motivering – gesteld, althans gesuggereerd dat die bevoegdheid slechts zou gelden bij een "financiële noodsituatie". Dat de (verslechterde) financiële situatie van Pfa, die tot het litigieuze ingrijpen aanleiding heeft gegeven, geen relevante ontwikkeling zou zijn, wordt **onder 19.** (wel gesteld, maar) niet uitgelegd.

9. De **onder 22.** bedoelde bordmededeling geeft slechts globaal aan wat de daarin bedoelde afspraken inhielden, en meldde, terecht, niet dat de voorziene indexering bij niet-actieven onvoorwaardelijk zou zijn. Bovendien is duidelijk dat de strekking van dergelijke mededelingen slechts is om de medewerkers **globaal** te informeren. Wat hun precieze rechten en plichten zijn, blijkt uit de uitwerking van de afspraken in het pensioenreglement. Evenmin kan uit de **onder 21.** bedoelde nadere mededeling worden afgeleid dat de indexering alsnog een onvoorwaardelijk karakter zou **krijgen** (waarvoor dan overigens reglementswijziging nodig zou zijn). De opmerkingen uit de mededeling in kwestie waarop door VGA c.s. op dit punt wordt gedoeld, betreffen in hoofdzaak een aan de vakbonden voorgestelde wijziging van Artikel 2.6. Daarin is de regeling voor **actieven** neergelegd. De mededeling omvat onder meer: "geen indexatie voor actieven en niet-actieven in 2003". Dat geeft aan dat geen afstand werd gedaan van de in Artikel 2.7.5 ten aanzien van niet-actieven toegekende bevoegdheid. Dat geldt mutatis mutandis ook voor de nadere mededeling waarop **onder 22.** wordt gedoeld. De wijziging in Artikel 2.7.5 die in 2003 werd overeengekomen, betrof de beperking waardoor van de bevoegdheid tot beperking van de indexering door het bestuur van PfA slechts gebruik kon worden gemaakt op initiatief van de directie van de sponsor.
10. Uitlatingen als op de bordmededelingen gedaan zijn per definitie niet van belang voor de uitleg van geldende bepalingen uit een pensioenreglement. Niet minder belangrijk is dat uit de beide bordmededelingen van december 2002 duidelijk was dat niet-actieven er rekening mee moesten houden dat per 1 januari 2003 geen indexering van hun pensioenen zou plaatsvinden. Dat was mogelijk – en alléén mogelijk – door aan Artikel 2.7.5 toepassing te geven.
11. Bij dit alles zij bedacht dat PfA in de hier van belang zijnde periode handelde in nauw overleg met De Nederlandsche Bank – DNB – als

toezichthouder, en dat DNB had aangegeven dat weliswaar Art. 2.7.5 ook naar haar oordeel meebracht dat de indexering slechts een voorwaardelijk karakter had – daarom mocht PfA een rekenrente (blijven) hanteren van 4%, en behoefde zij niet over te gaan op een rekenrente van 3% of zelfs lager –, maar dat DNB beleidsmatig een nog strakkere formulering prefereerde. In de bij PfA geldende formulering is de voorwaardelijkheid immers als uitzondering geformuleerd – "Ja, tenzij ..." –, terwijl DNB een formulering prefereerde waarbij geen bestuursbesluit nodig was om de indexering te beperken, maar indexering slechts mogelijk was op basis van een daarop gericht specifiek bestuursbesluit. Voor DNB was het vooral van "psychologisch" belang om de "halfvolle fles" van het reglement van PfA te vervangen door die "halflege fles". Vanuit juridisch oogpunt valt daaraan toe te voegen dat bij een wijziging in die zin de rechterlijke toetsing nog terughoudender zal (moeten) zijn. De teksten geciteerd **onder 24.** hebben betrekking op de mogelijke overgang naar het systeem van de "halflege fles". Met de mededeling geciteerd **onder 25.** is aangegeven hoe, bij handhaving van de geldende tekst, het **beleid** ten aanzien van (onder meer) de toepassing van Artikel 2.7.5 zou worden. De genoemde "onvoldoende dekkingsgraad" was daarom reden voor het achterwege laten resp. beperken van indexeringen in de hier relevante periode, iets waartoe PfA zich, blijkens die tekst, – terecht – ook zonder wijziging van het reglement bevoegd achtte.

12. Kort en goed: de omstandigheden bedoeld **onder 12. tot en met 25.** staan niet in de weg aan het achterwege laten of beperken van indexeringen.
13. De "overige stukken" bedoeld **onder 26. tot en met 29.** zijn in dit verband zonder werkelijke, al is het maar bijkomende betekenis. Dat er, zoals door VGA c.s. wordt aangevoerd, overleg is gevoerd en dat daarbij verschillende mogelijkheden de revue zijn gepasseerd, doet immers niet af aan de door PfA bepleite uitleg van Artikel 2.7.5. Dat

geldt ook voor de door VGA c.s. **onder 30., 31. en 32.** bedoelde uitlatingen van PfA jegens (thans) DNB. Evenmin komt de **onder 33.** bedoelde passage uit het Pensioenconvenant de door VGA c.s. bepleite betekenis toe. Dat wordt klip en klaar als men de verwijzing naar een "voorwaardelijke indexering" in de verschillende stukken leest in de zin van de **onder 11.** bedoelde suggestie van DNB, die waarin wordt overgegaan van het "positieve" stelsel – indexering (van maximaal 4%), **tenzij** anders wordt besloten – naar het "negatieve" – geen indexering dan op grond van enig ("vrij") daartoe strekkend besluit" –, waarbij constatering verdient dat het in de visie van PfA c.s. niet uitmaakt of van het ene of het andere sprake is, omdat het gelden van zowel een "ontbindende" als een "opschortende" voorwaarde (dat laatste woord gebruikt in de in dit verband gehanteerde, ruime betekenis) uitsluit dat de aanspraak op indexering onvoorwaardelijk is. In dat verband zij benadrukt dat het verschil tussen een voorwaardelijke en een onvoorwaardelijke indexering vooral van actuariële betekenis is en bepaalt hoe de verplichtingen van een fonds moeten worden gewaardeerd. Het is geen in het pensioenrecht gebruikt wettelijk begrip. Dat betekent dat het onderscheid niet binair is. De ene voorwaarde is immers de andere niet. Met name als de voorwaarde sterk geclausuleerd is des dat indexering slechts onder nauwkeurig opgesomde, restrictief aangeduide omstandigheden achterwege blijft, zal de voorwaardelijke toezegging de onvoorwaardelijke naderen. Dat is belangrijker dan de vraag of de voorwaarde ontbindend is geformuleerd, zoals bij PfA, of opschortend.

14. De dekkingsgraad is bij PfA in de hier relevante periode slechts "mondjesmaat" gestegen. Aan het Herstelplan kon slechts worden voldaan door indexeringen achterwege te laten resp. te beperken. De actuaris van PfA achtte die beperkingen dan ook noodzakelijk, met name gelet op de in eerste instantie te lage rendementen en het daaruit voortvloeiende reservetekort. Dat alles bleef van toepassing op de **onder 35.** bedoelde situatie per 1 januari 2005. De actuaris heeft

PfA, terecht, geadviseerd om ook bij een dekkingsgraad van (nog slechts) 108,5% niet te indexeren. Met de handelwijze van PfA bedoeld **onder 36. en 37.** wordt uitvoering gegeven aan de in het Pensioenconvenant neergelegde afspraken. Omdat de beleggingsrendementen over 2003 goed waren, was er per 1 januari 2004 wél ruimte voor het achterwege laten van een korting.

15. DNB heeft, anders dan **onder 38.** wordt gesteld, het Plan van Aanpak niet "goedgekeurd". Wel heeft DNB bij brief d.d. 14 april 2003 laten weten dat het Plan voldeed aan de daaraan te stellen eisen en dat er van haar kant geen opmerkingen waren.
16. Zoals hierboven onder 11. is aangeduid is DNB er bij het door haar uitgeoefende toezicht steeds, met PfA, van uitgegaan dat de indexering voorwaardelijk was; dáárom (en alleen daarom) aanvaardde DNB de door PfA gehanteerde rekenrente van 4%. In het kader van het gevoerde overleg heeft DNB er bij AB ook op aangedrongen dat aan het personeel duidelijk zou worden gemaakt dat de aanspraak op indexering niet ongeclausuleerd was. Dat konden deelnemers overigens reeds weten uit de publiciteit die bij Akzo Nobel in 1979 was gegeven aan de wijziging van het pensioenreglement die heeft geleid tot opname van de clause waarop PfA c.s. zich in deze procedure beroepen en die een einde maakte aan het tot dan wél onvoorwaardelijke karakter van de aanspraak op indexering. Aan dat alles wordt **onder 39. tot en met 42.** voorbijgegaan. Overigens maken de verschillende bekendmakingen duidelijk dat aan deelnemers en gewezen deelnemers het voorwaardelijk karakter van hun aanspraken is aangegeven én daarbij uitdrukkelijk is vermeld dat dit betekent dat indexering per 1 januari 2003 achterwege zou blijven. Bovendien wordt bij het beroep op de uitlatingen van DNB miskend dat Artikel 2.7.5 wel degelijk duidelijkheid over het voorwaardelijk karakter van de aanspraak geeft. Wel maken de uitlatingen van DNB waarop een beroep wordt gedaan, duidelijk waarom DNB PfA een nog stringenter

verwoorde voorwaardelijkheid prefereerde dan reeds met Artikel 2.7.5 gegeven is.

17. Jaarverslagen zijn niet de plaats om uitlatingen over het al dan niet voorwaardelijke karakter van pensioenaanspraken te doen. Het achterwege laten van zulke uitlatingen levert dan ook geen "bewijs" van onvoorwaardelijkheid op. Dat wordt **onder 43.** miskend. Een suggestie als bedoeld **onder 44.** hebben PfA c.s. niet gedaan. Er is van hun kant bij antwoord slechts op gewezen dat het voorwaardelijk karakter van de aanspraak op indexering in elk geval in de brief van januari 2005 is genoemd.

(2)

18. Met het **onder 45. tot en met 140.** bedoelde puntsgewijze weerwoord op de conclusie van antwoord wordt voor een niet onbelangrijk deel slechts herhaald wat bij repliek reeds **onder 4. tot en met 44.** is aangevoerd. Voor zover dat het geval is, kan worden verwezen naar wat hierboven onder 3. tot en met 6. resp. onder 7. tot en met 16. is aangevoerd. Aanvullend valt bij **pp. 10/29** van de conclusie van repliek het volgende aan te tekenen.
19. Met de ingestelde vorderingen is niet aan de orde of de beslissing ten aanzien van 2003 al dan niet juist, want in overeenstemming met de eisen van redelijkheid en billijkheid, was. Aan de orde is slechts of de in Artikel 2.7.5 neergelegde bevoegdheid al dan niet afdoet aan de door VGA c.s. gepretendeerde onvoorwaardelijke indexeringsverplichting. De stukken maken duidelijk waarom er aanleiding was per 1 januari 2003 geen indexering toe te passen. De ontkenning **onder 48.** valt daarom niet goed te plaatsen. Voor de goede orde: een vordering tot vernietiging van het besluit in kwestie, die **niet** is ingesteld, zou gelet op art. 2:15, lid 5 B.W. tardief zijn. Voor

dergelijke vorderingen geldt op grond van dat artikellid immers een termijn van één jaar.

20. Bij de reactie **onder 50. tot en met 58.** wordt er, onder meer, aan voorbijgegaan dat door AB aan het Pensioenconvenant en het daaraan voorafgegane overleg breed bekendheid is gegeven. Voor de werknemers in kwestie was daarbij in elk geval vanaf eind 2003 duidelijk dat het al dan niet beperken van de indexering punt van overleg met de bonden was. Verder wordt **onder 52. tot en met 57.** miskend dat Artikel 2.7.5 in 1979 is aangepast en dat van het daarmee voorwaardelijk geworden karakter toen ook, door Akzo Nobel, naar behoren mededeling is gedaan. Dat er in de jaren nadien slechts in zeer beperkte mate aanleiding is geweest voor een beroep op Artikel 2.7.5, wil niet zeggen dat de mogelijkheid van een zodanig beroep in 2003 niet langer zou hebben bestaan. Door VGA c.s. wordt **onder 56.** miskend dat de tekst van het Artikellid niet beperkt is tot gevallen als daar genoemd. Overigens maakt reeds dat bij repliek genoemde voorbeeld duidelijk dat toepassing niet beperkt is tot (de **onder 18.** bedoelde) "financiële noodsituatie(s)". In zoverre is het betoog van VGA c.s. dan ook niet consistent.
21. Het **onder 60.** bedoelde Pensioenconvenant vormt de uitwerking van het "principe-akkoord" van 9 april 2003, genoemd in de bij antwoord overgelegde brief van PfA d.d. 14 april 2003. Dat Pensioenconvenant is bij iedereen, ook bij VGA c.s., bekend, zodat de ontkenning op dit punt een vreemde indruk maakt. Een exemplaar van dat convenant is bij inleidende dagvaarding, als **Productie 5**, door VGA c.s. overgelegd. Het is een Bijlage bij de op 28 oktober 2003 tot stand gekomen CAO, maar de eerste zin vermeldt: "de tekst is integraal overgenomen van het ondertekend document". Het convenant is door PfA c.s. bij antwoord slechts genoemd om, bij wijze van achtergrondinformatie, duidelijk te maken dat de besluiten waarom het hier gaat na goed overleg met de bonden zijn genomen. Voor een

goed begrip zij opgemerkt dat het Pensioenconvenant, uitvloeisel van de in het voorjaar van 2003 gevoerde CAO-onderhandelingen, op 28 oktober 2003 formeel is ondertekend en later bij het Ministerie van SoZaWe, als onderdeel van de CAO, onder de vigeur van de Wet op de loonvorming is aangemeld.

22. Dat door PfA een beroep kan worden gedaan op "terzake doende ontwikkelingen" volgt uit Art. 2.7.5 dat na de **onder 61.** bedoelde overgang onverkort van toepassing bleef.
23. De Herstelplannen zijn opgesteld naar aanleiding van het **onder 65.** bedoelde verzoek van DNB. Die plannen zijn onderwerp geweest van uitgebreid overleg met de vakbonden. Het Pensioenconvenant vormt onderdeel van de formalisering daarvan. Dat leidde tot de toegepaste "nulindexering" van 2003. De in deze procedure overgelegde stukken maken duidelijk dat indexering eerst na een voldoende herstel van de vermogenspositie van PfA weer aan de orde zou komen.
24. In het betoog **onder 67. tot en met 73.** wordt miskend dat, terwijl de aanspraken ingevolge Art. 2.7 steeds voorwaardelijk waren na de toevoeging in 1979 van lid 5, zulks niet gold voor de aanspraken uit hoofde van Artikel 2.6. Met het convenant is ook de daar bedoelde aanpassing van de aanspraken van actieve deelnemers voorwaardelijk geworden.
25. PfA c.s. hebben niet betoogd dat gepensioneerden aan een door AB c.q. hun werkgever afgesloten CAO gebonden zouden zijn. Wel is aangegeven dat de toepassing van Art. 2.7.5 in 2003 (en 2005) jegens niet-actieven is gebaseerd op CAO-akkoorden. Het gestelde **onder 75. en 76.** is daarom niet terzake. Nu Art. 2.7.5 gold ten tijde van de **onder 77.** bedoelde pensioneringen, is geen sprake van aantasting van "opgebouwde rechten" als op dat punt bedoeld. De gepensioneerden en andere niet-actieven hadden immers geen

onvoorwaardelijk recht op indexering, maar moesten van jaar tot jaar afwachten of al dan niet aan Artikel 2.7.5 toepassing zou worden gegeven. Om diezelfde reden is het vonnis bedoeld **onder 78.** in deze zaak niet van belang. Aan dat vonnis is sindsdien de bodem ontvallen door een ook jegens gepensioneerden van Campina doorgevoerde, want toegestane reglementswijziging. Die wijziging betrof de bepaling van art. 10, genoemd in het **bovenaan p. 17** gegeven citaat.

26. Het **onder 80. tot en met 83.** (opnieuw) besproken Herstelplan had het achterwege laten van indexering van de aanspraken van niet-actieven per 1 januari 2003 tot uitgangspunt. Reeds daarom kan uit de **onder 83.** bedoelde omstandigheid, wat daar ook van zij, niet worden afgeleid dat indexering per die datum doorgang zou **moeten** vinden.
27. Het **onder 84. en 85.** gestelde berust op een onjuiste lezing van wat bij antwoord onder 7. is opgemerkt. Door VGA c.s. wordt aan de daar gebruikte (cruciale) woorden "als het ware" voorbijgegaan. Die woorden maken duidelijk dat een analogie is bedoeld.
28. Op het **onder 91.** bedoelde punt wordt in goed overleg met DNB invulling gegeven aan de **onder 89. en 90.** bedoelde ontwikkelingen. Het bestuur van PfA heeft DNB laatstelijk bij brief d.d. 26 september 2006 geïnformeerd. Op die brief is nog geen reactie van DNB ontvangen. Voor de beantwoording van de vraag of de verplichting van Art. 2.7 al dan niet voorwaardelijk is, doet dat alles er overigens niet toe. In het overleg met (eerst de Pensioen- en Verzekeringkamer en vervolgens) DNB is door de toezichthouder weliswaar in eerste instantie een voorkeur uitgesproken voor een als opschortende voorwaarde geformuleerde bepaling, maar dat doet er niet aan af dat de benadering van PfA uiteindelijk is aanvaard en dat voor de berekeningen van de verplichtingen van PfA is uitgegaan van de voorwaardelijkheid van de aanspraak op indexering. Dat heeft zich met name geuit in de volgens DNB te hanteren, hogere en daarmee

voor PfA gunstigere rekenrente: bij een onvoorwaardelijke aanspraak zouden de reserves van PfA aanzienlijk hoger zijn bepaald.

29. Er is geen reden om aan te nemen dat de **onder 93.** bedoelde storting van EUR 10 miljoen ontoereikend zal zijn. In feite kwam, correct uitgerekend, de dekkingsgraad van PfA eind 2005 uit op 118,4% en eind 2006 op circa 126%. Een en ander is voor de beslissing in deze zaak overigens niet relevant. Het is dan ook onder voorbehoud van hun gehoudenheid daartoe dat PfA c.s. bewijs van hun stellingen terzake aanbieden, daargelaten dat de bewijslast over de gepretendeerde ontoereikendheid, zou dat geschilpunt al rechtens relevant zijn, des neen, bij VGA c.s. ligt.
30. Mutatis mutandis geldt het bovenstaande evenzeer voor wat VGA c.s. **onder 94. tot en met 100.** postuleren. **(a)** Voor de beantwoording van de vraag of PfA onvoorwaardelijk tot indexering gehouden is, is irrelevant waartoe Acordis Nederland al dan niet in het kader van de financiering van PfA gehouden is. **(b)** VGA c.s. zijn ten opzichte van de financieringsovereenkomst **derden**, en kunnen aan die overeenkomst dan ook geen rechten jegens PfA ontlenen. **(c)** PfA is zo gefinancierd dat zij naar redelijke verwachting aan haar toekomstige verplichtingen kan voldoen; van een reservetekort is door de stortingen van Acordis Nederland in de afgelopen jaren geen sprake.
- Voor de goede orde: de benadering van VGA c.s. berust op het uitgangspunt dat onvoorwaardelijke indexering is toegezegd, en als dat uitgangspunt niet klopt, falen de door VGA c.s. gemaakte berekeningen wegens gebrek aan feitelijke grondslag.
31. Bij het overleg dat in 2003 tot het Pensioenconvenant heeft geleid, was uitgangspunt dat (het bestuur van) PfA niet-actieven niet beter zou behandelen dan actieven. De betrokken bonden zouden het PfA

(en de directie van AB) dan ook terecht kunnen verwijten als het litigieuze gebruik van de bestuursbevoegdheid ex Artikel 2.7.5 achterwege zou zijn gebleven. Dat wordt **onder 101. en 102.** miskend.

32. Wat hierboven onder 29. is opgemerkt, geldt ook voor de stellingen van VGA c.s. **onder 104. en 105.** Daaraan kan nog worden toegevoegd dat, ondanks het negatieve rendement tot medio 2006, de ontwikkelingen op de financiële markten hebben meegebracht dat de dekkingsgraad eind september van dat jaar tot 126,7% was gestegen.
33. In aanvulling op wat reeds onder 25. is opgemerkt, lokken de stellingen **onder 115. en 116.** het weerwoord uit dat met de brief van DNB van september 2002 een nieuwe situatie ontstond. PfA **moest** toen, evenals veel pensioenfondsen in een vergelijkbare situatie, Herstelplannen opstellen. De onderdekking en het reservetekort **moesten** binnen redelijke termijn worden weggewerkt. PfA was daartoe op grond van het uit de toepasselijke wetgeving voortvloeiende toezicht van (thans) DNB verplicht. De Herstelplannen vormden onderwerp van vruchtbaar overleg tussen PfA en AB/Acordis Nederland enerzijds en de vakbonden anderzijds. Dat heeft geleid tot de afspraken die, voor zover hier van belang, zijn neergelegd in het Pensioenconvenant. Dat convenant is, anders dan VGA c.s. **onder 115.** willen doen voorkomen, allesbehalve vrijblijvend.
34. Aan het arrest van 20 februari 2004 wordt **onder 116.** een duiding gegeven die op zijn minst onverwacht mag worden genoemd. Het arrest betreft immers slechts de vraag **hoe** een – collectief vastgesteld – pensioenreglement moet worden **uitgelegd** (namelijk: niet aan de hand van "Haviltex", maar op basis van de "CAO-norm"). Dat werknemers een directe contractuele relatie met een pensioenfonds (kunnen) hebben, staat daar los van. Door PfA c.s. wordt **niet** betwist dat VGA c.s. aan de rechter de vraag kunnen voorleggen of aan de niet-actieven al dan niet onvoorwaardelijke indexering is toegezegd.

Dat is een vraag van uitleg van het pensioenreglement. Wordt die vraag zo beantwoord als door PfA c.s. wordt bepleit des dat Artikel 2.7.5 het bestuur een bevoegdheid geeft die naar zijn aard onvoorwaardelijkheid uitsluit, dan geldt voor het antwoord op de vraag of die bevoegdheid terecht gebruikt is, art. 2:15 B.W. wel degelijk. Dat onderscheid, tussen (a) uitleg van het reglement als collectief contract en (b) gebruik van een bij de volgens PfA c.s. te kiezen uitleg bestaande bestuursbevoegdheid, wordt door VGA c.s. verwaarloosd.

35. Aan art. 3:305 lid 1 B.W. wordt **onder 118.** een te ruime uitleg gegeven. Dat artikel beperkt met name de soorten vorderingen die een vereniging als VGA kan instellen. Dat er vorderingen zijn die VGA als behartiger van een collectief belang kan instellen, wil niet zeggen dat dat ook geldt voor de te dezen ingestelde, specifieke vorderingen, met name voor zover het daarbij realiter om schadevergoedingen gaat.
36. Ook als sprake zou zijn van een onvoorwaardelijk recht op indexering, des neen, dan is dat slechts een recht jegens PfA. Er zijn geen derden, zoals de (voormalige) werkgevers, die jegens niet-actieven moeten instaan voor nakoming van de verplichtingen jegens de leden van VGA. Dat wordt **onder 120. tot en met 123.** miskend.
37. Wat **onder 119. tot en met 126.** wordt opgemerkt, glijdt heen langs wat bij antwoord onder 23. is aangevoerd, dat duidelijk maakt waarom de vorderingen, zo al toewijsbaar – des neen –, dat in ieder geval niet ook jegens Fibdis zijn. Kort en goed: Fibdis is Acordis Nederland "oud", een zelfstandige rechtspersoon behorende tot het Akzo Nobel concern en daarmee niet behorend en ook nooit behoord hebbende tot het eind 1999 vanuit Akzo Nobel verzelfstandigde Acordis concern, en dus niet gelijk te stellen met AB of Acordis Nederland "nieuw", welke laatste eveneens een zelfstandige rechtspersoon is, welke rechtspersoon van meet af aan wèl tot het verzelfstandigde Acordis

concern behoorde, en geen rechtsopvolger is. Op Acordis Nederland "oud" en, dus, op Fibdis rustte **na** de overdracht aan AB c.q. Acordis Nederland "nieuw" per december 1999 niet langer een verplichting – al dan niet door lid 5 geclausuleerd – om indexeringen toe te kennen.

38. Het **onder 131. en 132. en onder 134. tot en met 140.** gestelde behoeft geen nader (aanvullend) commentaar, nu de weerlegging daarvan genoegzaam volgt uit hetgeen terzake bij antwoord is en in deze conclusie, aanvullend, wordt aangevoerd.

* * *

39. De vorderingen van VGA c.s. zijn gebaseerd op de veronderstelling dat het pensioenreglement van PfA de betrokken niet-actieve voormalige werknemers recht geeft op een onvoorwaardelijke indexering. Daarvan is echter gelet op Art. 2.7.5 geen sprake. Reeds daarom falen alle ingestelde vorderingen.
40. Niet aan de orde is gesteld of de besluiten van het bestuur van PfA toetsing aan de norm van art. 2:15 B.W. zouden kunnen doorstaan. Dat is terecht niet gedaan, nu de daarvoor geldende termijn ten tijde van het inleiden van de procedure was verstreken. Zou wèl tijdig een beroep op die vernietigbaarheid zijn gedaan, dan zou dat beroep niet zijn geslaagd. Ten onrechte immers menen VGA c.s. dat een beroep op Art. 2.7.5 slechts bij een financiële noodsituatie aan de orde komt – waarvan overigens eind 2002 wel degelijk sprake was, zodat Herstelplannen moesten worden gemaakt – en/of faalt hun standpunt dat door de financier(s) van PfA zou moeten worden zorg gedragen voor een zodanige financiering dat er ruimte ontstaat voor volledige indexering.
41. Het voorwaardelijke karakter van de indexeringsverplichting vloeit voort uit Art. 2.7.5. Er zijn door VGA c.s. geen feiten gesteld, laat

staan aannemelijk gemaakt waaruit zou kunnen voortvloeien dat PfA c.s. zich in deze procedure niet langer op de met dat artikellid aan haar bestuur verleende en door dat bestuur uitgeoefende bevoegdheid zou kunnen beroepen.

42. Bewijslevering is daarmee niet aan de orde. Ligt dat anders, dan rust de bewijslast op VGA c.s. Het is dan ook louter subsidiair en onder voorbehoud van hun gehoudenheid daartoe dat PfA c.s. bewijs van hun stellingen aanbieden door alle middelen rechtens, met name getuigen. Als zodanig kunnen in dat geval worden gehoord degenen die blijkens de stukken namens PfA c.s. bij de onderhavige kwestie betrokken zijn (geweest), zoals leden van het bestuur van PfA, de ingeschakelde actuaris en degenen die betrokken zijn geweest bij het overleg dat tot het Pensioenconvenant van 2003 heeft geleid.
43. De juistheid van zo al niet alle dan toch een belangrijk deel van de stellingen van PfA c.s. volgt overigens reeds uit de in dit geding overgelegde documentatie. Dat bewijsmateriaal kan met de navolgende stukken worden aangevuld, waarbij telkens in een paar woorden wordt aangegeven wat het belang van de hierbij geproduceerde stukken is:
- Prod. A** "Begeleidend formulier voor Herstelplan bij onderdekking" van de Pensioen- en Verzekeringskamer, in maart 2003 aan DNB overhandigd; dat formulier geeft aan welke onderdekking er per 30 september 2002 was;
- Prod. B** brief van PfA aan de Pensioen- en Verzekeringskamer d.d. 18 juni 2004, met bijbehorend evaluatieformulier; in die brief staat onder meer aangegeven dat het indexatiebeleid is aangepast conform het Herstelplan;
- Prod. C** brief van PfA aan de Pensioen- en Verzekeringskamer d.d. 31 augustus 2004, met

bijlagen; de daarin bedoelde "Vooruitberekening" is opgesteld met inachtneming van "de afspraken die zijn vastgelegd in het Pensioenconvenant", waaruit blijkt dat wat de indexeringen betreft over 2005 en 2006 een nullijn wordt gehanteerd, en voor de verdere jaren: "De bijbehorende indexaties van de inactieven worden beperkt als de dekkinggraden uit het (P)ensioenconvenant niet worden gerealiseerd";

Prod. D

brief van de actuaire van PfA aan haar bestuur d.d. 5 januari 2005, waaruit blijkt van het advies om de indexatie per 1 januari 2005 op 0% te stellen; in die brief wordt die maatregel in de context van het Herstelplan en de ontwikkelingen van de financiële situatie van PfA geplaatst;

Prod. E

brief van AB aan de vakorganisaties d.d. 14 juni 2005, waaruit blijkt van nadere afspraken op het gebied van het Pensioenconvenant, gemaakt in verband met de overdracht van de activiteiten van Acordis Nederland; en

Prod. F

brief van PfA aan DNB d.d. 26 september 2006, hierboven onder 28. genoemd.

MET CONCLUSIE tot persistit!

gemachtigde

Overzicht producties bij conclusie van dupliek

Prod. A

Begeleidend formulier voor herstelplan bij onderdekking.

Prod. B

Brief van PFA aan de Pensioen- & Verzekeringskamer d.d. 18 juni 2004, met bijbehorend evaluatieformulier.

Prod. C

Brief van PFA aan de Pensioen- en Verzekeringskamer d.d. 31 augustus 2004, met bijlagen.

Prod. D

Brief van de actuaris van PF aan haar bestuur d.d. 5 januari 2005.

Prod. E

Brief van AB aan de vakorganisaties d.d. 14 juni 2005.

Prod. F

Brief van PFA aan DNB d.d. 26 september 2006.

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

Productie A

(A)
 Verhandig aan H. Boon PVK
 24.03.03
 in besprek KCAF/2

BEGELEIDEND FORMULIER VOOR HERSTELPLAN BIJ ONDERDEKKING

ALLE VAKKEN DIENEN INGEVULD TE WORDEN, OOK ALS ZE NIET ALS STURINGSMIDDEL DIENEN.

Naam fonds Stichting Pensioenfonds Acordis		Fondsnummer bij PVK 60811	Datum vermogens- opstelling ¹⁾ 30-09-2002	Beoogde datum beëindiging onderdekking ²⁾ 31-12-2003
Aanwezige middelen ³⁾ EUR 188 mln.	Geschatte VPV ⁴⁾ EUR 190 mln. Inbegrepen voorziening onvoorwaardelijke pensioenaanpassing ⁴⁾ n.v.t.		Benodigde dekkings- graad incl. reserve algemene risico's ⁵⁾ 103%	Aanwezige dekkings- graad ⁶⁾ 99%
Grondslagen en kostenopslag VPV ⁷⁾ Zie Abtn d.d. 17-01-2001.				

PREMIEBELEID.

Aanpassing? ja / nee ⁸⁾

Jaar	Kostendeckende premie ⁹⁾		Premie volgens overeenkomst ¹⁰⁾		Feitelijke premie ¹¹⁾		%punt invloed op dekkingsgraad ¹²⁾
	bedrag	%	bedrag	%	bedrag	%	
2003	EUR 13 mln.*	31	EUR 15 mln.	36	EUR 15 mln.	36	+ 1%
daarna	0	0	0	0	0	0	0
Andere maatregelen ¹³⁾ * Er is vanuitgegaan dat de algemene <ul style="list-style-type: none"> • bijv. eenmalige storting loonronde 0% zal bedragen. • eind oktober 2002 is een extra storting van EUR 2 mln. ontvangen. 							+ 1%

INDEXERINGSBELEID

Aanpassingen? ja / nee ⁸⁾

Datum	Reglementair % indexering ¹⁴⁾	Feitelijke indexering ¹⁵⁾			%punt invloed op dekkingsgraad ¹⁶⁾
		%	Bedrag indexering	Bedrag toename VPV	
1-1-2003	3,4%	0	0	0	0
Andere maatregelen ¹³⁾					

MAATREGELEN ANDERE BELEIDSTERREINEN

Geprognosticeerde extra beleggingsopbrengsten in procenten ¹⁷⁾ 1,75% overrente op jaarbasis; werkelijk beleggings- rendement 4e kwartaal 2002 is 2%.	%punt invloed op dekkingsgraad: + 3,75%
Andere maatregelen ¹³⁾ <ul style="list-style-type: none"> • bijv. achtergestelde lening groot ... • Nog over te dragen uit de VPV + EUR 18 mln., uit het vermogen ± EUR 17 mln. • Einde financieringsovereenkomst per 31-12-2003. 	%punt invloed op dekkingsgraad + 0,6%

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

Productie B

Pensioen- & Verzekeringskamer
De heer drs R. Boer RV
Postbus 929
7301 BD Apeldoorn

Your ref.:
rappel evaluatie

Our ref.:
vA-CH

Direct Line:
tel: +31 26 366 4069
fax: +31 26 366 5919

Date
18 juni 2004

Betreft: Stichting Pensioenfonds Acordis, relatienummer 60811

Geachte heer Boer,

Op 14 mei 2004 hebben wij u bericht over de status van het evaluatieformulier van ons herstelplan bij uw brief van 17 maart 2004. Met de brief van 7 juni 2004 verzoekt u het formulier en een eventuele toelichting uiterlijk 21 juni 2004 toe te sturen. Dat doen wij met deze brief.

In de bijlage treft u het door ons ingevulde formulier "Evaluatieformulier per 31 december 2003 van herstelplan/plan van aanpak" aan, zoals dat gebaseerd is op het herstelplan onderdekking en plan van aanpak reservetekort, dat wij op 14 april 2003 naar u hebben toegestuurd. Een toelichting op het ingevulde formulier treft u verder in deze brief aan.

In de plannen die wij u op 14 april 2003 hebben toegestuurd, is uitgegaan van een dekkingsgraad ultimo 2002 van 100,6%. De feitelijke dekkingsgraad was echter 1,5% hoger. Aangezien onze plannen verder nagenoeg zijn uitgekomen, komt de gerealiseerde dekkingsgraad ultimo 2003 eveneens hoger uit dan in de plannen was aangenomen. Wel wijzen wij u op de verschillen in de "ontvangen" en "kostendekkende" premie (zie punten 9 en 10 op het evaluatieformulier) van het plan ten opzichte van de realisatie in 2003. Deze verschillen worden voornamelijk veroorzaakt doordat in het jaar 2003 een aantal deelnemers vervroegd met pensioen is gegaan en voor een groep inactieven in 2003 pensioenopbouw heeft plaatsgevonden. Deze additionele lasten waren niet meegenomen in het plan van aanpak. Volledigheidshalve melden wij u dat de kosten voor deze additionele lasten worden betaald door de werkgever.

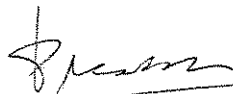
Met betrekking tot de punten 25 tot en met 30 willen wij opmerken, dat wij het premiebeleid en indexatiebeleid hebben aangepast conform ons herstelplan.

Westervoortsedijk 73
P.O. Box 9600
6800 TC ARNHEM
The Netherlands
Tel. +31 26 366 4444
Fax +31 26 366 5919
Trade reg. no. 09109782

Dit beleid voeren wij uit en hebben wij vastgelegd in onze ABTN. Een exemplaar van de ABTN hebben wij u reeds op 4 mei 2004 toegestuurd. Met betrekking tot het herstelplan onderdekking is eind april 2003 een additionele storting van € 6 miljoen gedaan. Aangezien hier op 9 april 2003 een principe akkoord over was, hebben wij die datum bij punt 26 vermeld. Verder is overeenkomstig uw advies het reglement met betrekking tot de indexatie voor de inactieven aangepast.

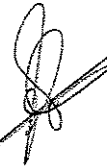
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

P. van Aalst
Voorzitter

b/a

E. AALBERS
PENNINGMEESTER

B.J. Tabor
Secretaris

Bijlage: evaluatieformulier per 31 december 2003

Evaluatieformulier per 31 december 2003 van herstelplan/plan van aanpak

Naam fonds	Stichting Pensioenfonds Acordis		
Fondsnummer bij PVK	60811		
Datum invulling evaluatieformulier	18-6-2004		
	<i>Geschat in plan 2003</i>	<i>Realisatie 2003</i>	<i>Verwachting 2004</i>
Algemeen			
1 Aanwezige middelen (in € 1.000)	196.788	209.676	n.v.t.
2 VPV (in € 1.000)	187.061	195.648	n.v.t.
3 Dekkingsgraad (%)	105,2%	107,2%	108,1%
4 Reserve algemene risico's (%)	3,0%	3,0%	n.v.t.
5 Benodigde reserve beleggingsrisico's (%)	11,2%	15,7%	n.v.t.
6 Overige bestemde reserves (%)	0,0%	0,0%	n.v.t.
7 Benodigde dekkingsgraad ultimo 2002 (%)	14,2%	n.v.t.	n.v.t.
8 Benodigde dekkingsgraad ultimo 2003 (%)	115,0%	118,7%	n.v.t.
Premiebeleid			
9 Kostendeekkende premie (in € 1.000)	13.688	21.031	11.809
9a Daarvan bestemd voor indexatie (in € 1000)	688	677	2.024
10 Ontvangen premie (in € 1.000)	15.458	21.372	11.966
11 Ontvangen premie (% van PG)	37,1%	37,1%	38,6%
12 Ontvangen premie (% van salarissom)			
13 Invloed op dekkingsgraad (%)	1,7%	1,3%	0,6%
14 Extra stortingen (in € 1.000)	6.000	6.000	0
15 Invloed op dekkingsgraad (%)	3,6%	3,4%	0,0%
Beleggingsbeleid			
16 % vastrentende waarden	75,0%	71,8%	75,0%
17 % zakelijke waarden	25,0%	26,9%	25,0%
18 Extra rendement (%)	1,6%	1,3%	1,3%
19 Invloed op dekkingsgraad (%)	1,6%	1,3%	1,3%
Indexeringsbeleid			
20 Toekenning indexering (%) actieven	0,6%	0,6%	2,0%
21 Toekenning indexering (%) inactieven	1,7%	1,7%	2,0%
22 Invloed op dekkingsgraad (%)	-0,7%	-0,8%	-1,0%
Overige maatregelen			
23 Achtergestelde lening (in € 1.000)	0	0	0
24 Invloed op dekkingsgraad (%)	0,0%	0,0%	0,0%
25 Andere maatregelen (J/N)	Nee	Nee	Nee
Overige vragen			
26 Einddatum herstelplan onderdekking	31-dec-2003	9-apr-2003	n.v.t.
27 Premiebeleid aangepast (J/N)	Ja	Ja	Ja
28 Beleggingsbeleid aangepast (J/N)	Nee	Nee	Nee
29 Indexeringsbeleid aangepast (J/N)	Ja	Ja	Ja
30 Pensioenregeling aangepast (J/N)	Nee	Nee	Nee

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

Productie C

Pensioen- & Verzekeringskamer
T.a.v. heer drs. H. Boer RV
Postbus 929
7301 BD APELDOORN

Your ref.:

Our ref.:

25085/31.00007

Direct Line:

tel: +31 26 366 4069

fax: +31 26 366 5919

Date

31 Augustus 2004

Betreft: vooruitberekening financiële positie (relatienummer 60811)

Geachte heer Boer,

Hierbij treft u het ingevulde formulier "Vooruitberekening financiële positie vanaf 31 december 2003" voor ons pensioenfonds aan zoals bij uw brief van 17 maart 2004 is gevoegd.

Bij de vooruitberekening is rekening gehouden met de afspraken die zijn vastgelegd in het pensioenconvenant tussen Acordis en de werknemersorganisaties. Dat convenant is ook opgenomen in onze Abtn. Daarin staat dat de dekkinggraad ultimo 2003 minimaal 105% dient te bedragen en jaarlijks minimaal 1% moet stijgen om ultimo 2013 115% te zijn.

Voor 2004 bedragen de algemene loonronde (voor de indexatie van de actieven) en de prijsinflatie (voor de indexatie van de inactieven) 2%. Voor 2005 en 2006 zal een nullijn worden gehanteerd. Voor de jaren daarna wordt uitgegaan van een prijsinflatie van 2%. De bijbehorende indexaties van de inactieven worden beperkt als de dekkinggraden uit het pensioenconvenant niet worden gerealiseerd. In verband met de samenhang tussen de indexatie van de actieven en inactieven, is de indexatie van de actieven gelijk gesteld aan de indexatie van de inactieven.

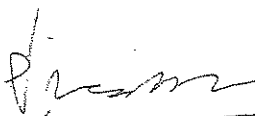
Voor de "feitelijke premie" (kolom 5) zijn wij over de hele periode van een doorsneepremie van 39% van de pensioengrondslag uitgegaan. In kolom 7 "extra stortingen" staan de bedragen vermeld om de doorsneepremie aan te vullen om tot een kostendekkende premie te komen.

Volledigheidshalve melden wij dat bij de vooruitberekening rekening is gehouden met een verdere afname van het actieve deelnemersbestand door einde dienstverband in 2004. Tevens is voor de eerste vijf jaar geen instroom bij de actieve populatie verondersteld. Eventuele pensioenopbouw uit hoofde van (mogelijke) Sociaal Plannen, andere soort gelijke regelingen of de eventueel te ontvangen bijdragen van het FVP zijn buiten beschouwing gelaten. Verder hebben wij geen rekening gehouden met de plannen van Acordis in verband met mogelijke verzelfstandiging of verkoop van een aantal ondernemingen, waardoor deze ondernemingen niet meer bij ons fonds aangesloten zullen zijn. Zodra wij meer over de plannen van Acordis vernemen, zullen wij u daarover direct informeren.

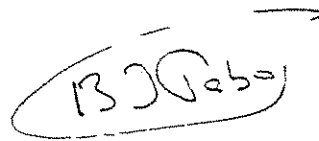
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groeten,

Stichting Pensioenfonds Acordis

~~R. van Aalst~~
Voorzitter

B.J. Tabor
Secretaris

Bijlage (1)

Copie: Hr.M. Vrijenhoek - Hewitt, hr A. Vermaas - KPMG, hr P. Ijpelaar- AZL.

Formulier vooruitberekening financiële positie vanaf 31 december 2003

naam fonds:

Stichting Pensioenfonds Acordis
60811

fondsnummer bij PVK:

31 augustus 2004

datum invulling formulier:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Prognose jaar	VPV x €1.000	Aanwezige Middelen x €1.000	Dekkings- graad %	Feitelijke premie x €1.000	Kostendek. premie x €1.000	Extra storfingen x €1.000	Achterge- steelde lening x €1.000	Uitkeringen x €1.000	Lasten indexering x €1.000	Indexering actieven %	Indexering inactieven %	Extra rendement %
2003	195,648	209,676	107.2%	21,372	21,031	6,000	0	4,594	1,360	0.6%	1.7%	1.5%
2004	207,832	223,538	107.6%	10,063	10,620	557	0	5,755	2,138	2.0%	2.0%	1.6%
2005	218,222	238,531	109.3%	8,841	8,526	0	0	6,220	0	0.0%	0.0%	1.6%
2006	227,477	253,415	111.4%	8,498	7,586	0	0	6,810	0	0.0%	0.0%	1.6%
2007	241,334	269,227	111.6%	8,436	9,262	826	0	7,484	2,705	2.0%	2.0%	1.6%
2008	255,577	285,381	111.7%	8,265	9,472	1,207	0	8,228	2,871	2.0%	2.0%	1.6%
2009	270,102	302,770	112.1%	8,374	11,060	2,686	0	9,493	2,354	1.5%	1.5%	1.6%
2010	281,692	318,339	113.0%	8,398	9,914	1,516	0	11,066	1,616	1.0%	1.0%	1.6%
2011	292,223	333,371	114.1%	8,441	9,773	1,332	0	12,294	1,527	0.9%	0.9%	1.6%
2012	303,220	349,091	115.1%	8,553	10,575	2,022	0	13,244	1,678	1.0%	1.0%	1.6%
2013	314,677	365,568	116.2%	8,647	11,401	2,754	0	14,189	1,807	1.0%	1.0%	1.6%
2014	325,520	381,783	117.3%	8,710	11,244	2,534	0	15,183	1,908	1.0%	1.0%	1.6%
2015	337,898	397,862	117.7%	8,807	11,233	2,426	0	16,187	3,889	2.0%	2.0%	1.6%
2016	350,246	414,106	118.2%	8,905	11,572	2,667	0	17,240	4,040	2.0%	2.0%	1.6%
2017	362,329	430,291	118.8%	8,980	11,799	2,819	0	18,407	4,187	2.0%	2.0%	1.6%
2018	374,112	446,345	119.3%	9,099	11,978	2,879	0	19,594	4,327	2.0%	2.0%	1.6%

Evaluatieformulier per 31 december 2003 van herstelplan/plan van aanpak

Naam fonds	Stichting Pensioenfonds Acordis		
Fondsnummer bij PVK	60811		
Datum invulling evaluatieformulier	18-6-2004		
	<i>Geschat in plan 2003</i>	<i>Realisatie 2003</i>	<i>Verwachting 2004</i>
Algemeen			
1 Aanwezige middelen (in € 1.000)	196.788	209.676	n.v.t.
2 VPV (in € 1.000)	187.061	195.648	n.v.t.
3 Dekkingsgraad (%)	105,2%	107,2%	108,1%
4 Reserve algemene risico's (%)	3,0%	3,0%	n.v.t.
5 Benodigde reserve beleggingsrisico's (%)	11,2%	15,7%	n.v.t.
6 Overige bestemde reserves (%)	0,0%	0,0%	n.v.t.
7 Benodigde dekkingsgraad ultimo 2002 (%)	14,2%	n.v.t.	n.v.t.
8 Benodigde dekkingsgraad ultimo 2003 (%)	115,0%	118,7%	n.v.t.
Premiebeleid			
9 Kostendeekkende premie (in € 1.000)	13.688	21.031	11.809
9a Daarvan bestemd voor indexatie (in € 1000)	688	677	2.024
10 Ontvangen premie (in € 1.000)	15.458	21.372	11.966
11 Ontvangen premie (% van PG)	37,1%	37,1%	38,6%
12 Ontvangen premie (% van salarissom)			
13 Invloed op dekkingsgraad (%)	1,7%	1,3%	0,6%
14 Extra stortingen (in € 1.000)	6.000	6.000	0
15 Invloed op dekkingsgraad (%)	3,6%	3,4%	0,0%
Beleggingsbeleid			
16 % vastrentende waarden	75,0%	71,8%	75,0%
17 % zakelijke waarden	25,0%	26,9%	25,0%
18 Extra rendement (%)	1,6%	1,3%	1,3%
19 Invloed op dekkingsgraad (%)	1,6%	1,3%	1,3%
Indexeringsbeleid			
20 Toekenning indexering (%) actieven	0,6%	0,6%	2,0%
21 Toekenning indexering (%) inactieven	1,7%	1,7%	2,0%
22 Invloed op dekkingsgraad (%)	-0,7%	-0,8%	-1,0%
Overige maatregelen			
23 Achtergestelde lening (in € 1.000)	0	0	0
24 Invloed op dekkingsgraad (%)	0,0%	0,0%	0,0%
25 Andere maatregelen (J/N)	Nee	Nee	Nee
Overige vragen			
26 Einddatum herstelplan onderdekking	31-dec-2003	9-apr-2003	n.v.t.
27 Premiebeleid aangepast (J/N)	Ja	Ja	Ja
28 Beleggingsbeleid aangepast (J/N)	Nee	Nee	Nee
29 Indexeringsbeleid aangepast (J/N)	Ja	Ja	Ja
30 Pensioenregeling aangepast (J/N)	Nee	Nee	Nee

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

Productie D

Hewitt

(D)

Hewitt Associates B.V.
Postbus 12079
1100 AB Amsterdam
Haarlerbergpark
Haarlerbergweg 21 - 23
1101 CH Amsterdam
Tel +31 20 660 94 00
Fax +31 20 698 16 75
www.hewitt.nl

K.v.K. Amsterdam nr. 33134618
Tevens het depotnummer
voor de algemene voorwaarden

Vertrouwelijk
Stichting Pensioenfonds Acordis
T.a.v. het bestuur
Postbus 9600
6800 TC ARNHEM

Argentina
Australia
Austria
Belgium
Brazil
Canada
Channel Islands
Chile
China
Czech Republic
Dominican Republic
France
Germany
Greece
Hong Kong
Hungary
India
Ireland
Italy
Japan
Malaysia
Mauritius
Mexico
Netherlands
Philippines
Poland
Portugal
Puerto Rico
Singapore
Slovenia
South Africa
South Korea
Spain
Sweden
Switzerland
Thailand
United Kingdom
United States
Venezuela

Onze ref.: 25085/31.00007
Behandeld door: M. Vrijenhoek

Doorkiesnummer: 020-6609423

Amsterdam, 5 januari 2005

Betreft: indexatie inactieven per 1 januari 2005

Geacht bestuur,

Tijdens de bestuursvergadering op 15 december 2004 is de indexatie van 1 januari 2005 van de inactieve deelnemers (slapers en gepensioneerden) aan de orde geweest.

Op grond van het reservetekort en de bevoegdheden die het bestuur heeft, hebben wij geadviseerd om de indexatie op 0% te stellen. Het bestuur heeft tijdens die vergadering besloten om de indexatie van 1 januari 2005 te corrigeren naar 0%. Afgesproken is dat wij de toelichting bij ons advies nog schriftelijk zouden vastleggen. Dat doen wij met deze brief.

Plan van aanpak reservetekort

Uitgangspunt is het door het pensioenfonds opgestelde plan van aanpak reservetekort en de opmerkingen die De Nederlandsche Bank (DNB, voorheen de PVK) daarbij heeft gemaakt.

Uw plan van aanpak

Uw plan van aanpak reservetekort staat in uw brief aan DNB van 14 april 2003 en gaat er vanuit dat de gewenste dekkingsgraad per jaar 1% moet stijgen om ultimo 2013 uit te komen op 115%.

Opmerkingen DNB met betrekking tot de beleggingsbuffer

DNB schrijft in de brief van 20 mei 2003 aan het bestuur dat het plan van aanpak reservetekort voldoet aan de eisen. DNB geeft aan dat bij de vaststelling van het reservetekort wel rekening gehouden moet worden met de ontwikkeling van de benodigde beleggingsbuffer.

DNB d.d. 30 september 2002

In de brief van 20 mei 2003 gaat DNB nader in op de methodiek van de vaststelling van de beleggingsbuffer van de zakelijke waarden. Die methodiek is dezelfde als in de circulaire van DNB d.d. 30 september 2002. Het pensioenfonds heeft die methodiek ook in de ABTN opgenomen. Met de brief van 30 september 2002 heeft DNB een nadere invulling gegeven aan de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) die in februari 1997 door DNB zijn gepubliceerd.

Op basis van de brief van 30 september 2002 zou ultimo 2003 de benodigde dekkinggraad 122% moeten zijn zodat er sprake is van een toereikend vermogen. De dekkinggraad ultimo 2003 is echter ongeveer 107%, waardoor er ultimo 2003 sprake is van een reservetekort.

DNB d.d. 17 maart 2004

Zoals wij in onze brief van 20 juli 2004 hebben aangegeven, heeft DNB in de brief van 17 maart 2004 vermeld dat van een andere eenvoudige methodiek mag worden uitgegaan voor de vaststelling van de waardedaling van zakelijke waarden. Die meer vereenvoudigde methodiek komt erop neer dat ultimo 2003 voor zakelijke waarden van 25% waardedaling mag worden uitgegaan. Zoals wij op 20 juli 2004 schreven, leidt die methodiek ultimo 2003 tot een benodigde dekkinggraad van bijna 119%. Zoals aangegeven bedraagt de werkelijke dekkinggraad ultimo 2003 107% en is er bij deze methodiek ook sprake van een reservetekort.

DNB d.d. 21 oktober 2004

DNB heeft in de brief van 21 oktober 2004 aangegeven dat voor de toetsing van het vereiste vermogen onder het APP-beleid tot en met ultimo 2005 de methodiek uit de brief van 17 maart 2004 moet worden toegepast. Dit komt erop neer dat voor de toetsing van "het toereikend zijn van het vermogen" uit mag worden gegaan van een op te vangen waardedaling van 25% voor zakelijke waarden. Totdat het toe te passen beleid wordt gewijzigd, zullen wij als actuaaris bij de toetsing voor de ondergrens van het vereiste vermogen de methodiek toepassen die DNB in de brief van 21 oktober 2004 heeft weergegeven. Volledigheidshalve wijzen wij u erop dat die methodiek afwijkt van de methodiek zoals in uw huidige ABTN¹ van 28 april 2004 staat. Zoals in de ABTN staat, stelt het bestuur uiteindelijk zelf de beleggingsreserve vast die zij nodig acht, waarbij die beleggingsreserve hoger kan zijn dan dat de actuaaris nodig vindt.

Geprognosticeerde stand ultimo 2004

Wij hebben nog geen definitieve gegevens van de werkelijke balansopstelling ultimo 2004. Die balansopstelling zal er pas zijn als onder andere de accountant de (concept)jaarrekening van het pensioenfonds heeft gecontroleerd.

Op basis van prognoses, waarbij wij onder andere zijn uitgegaan van de stand van ultimo 2003, de beleggingsrendementen in 2004 en de premie-inkomsten, komen wij uit op een verwachte dekkingsgraad ultimo 2004 van ongeveer 108%.

Voor onze toetsing van het vereiste vermogen zullen wij rekening houden met de nieuwe methodiek voor de vaststelling van de beleggingsreserve. Dit houdt in dat ultimo 2004 de benodigde dekkingsgraad rond de 125% geraamd wordt om in de ogen van DNB te kunnen spreken van een toereikende vermogenspositie.

Wij benadrukken dat de vermelde dekkingsgraden prognoses zijn die kunnen afwijken van de nog werkelijke vast te stellen balanspositie van ultimo 2004.

Het pensioenreglement en indexatie

In het pensioenreglement is opgenomen dat de ingegane en premievrije aanspraken van de inactieven worden aangepast met de prijsinflatie. Per 1 januari 2005 bedraagt die prijsinflatie 1%. Het bestuur is op grond van het pensioenreglement echter bevoegd om binnen wettelijke kaders, op grond van terzake doende ontwikkelingen een nadere correctie toe te passen.

¹ In de ABTN d.d. 28 april 2004 staat op bijlage "Bijlage reserve algemene risico's en reserve beleggingsrisico's": *Bij de bepaling van de benodigde reserve beleggingsrisico's worden door de actuaaris thans de volgende uitgangspunten gebruikt. Voor de belegging in 100% aandelen en onroerend goed dient het fonds in staat te zijn een waardedaling op te vangen tot ten minste 40% onder de hoogste stand van de benchmark in de voorafgaande 48 maanden. Daarbij geldt tevens dat het fonds minimaal in staat moet blijven op ieder moment een waardedaling op te vangen tot 10% onder het laagste niveau van de benchmark in de voorafgaande 12 maanden.*

Pensioenconvenant en de eisen bij het herstelplan reservetekort

In het pensioenconvenant van 28 oktober 2003 zijn de afspraken tussen Acordis en de vakorganisaties vastgelegd. De betreffende tekst is integraal opgenomen in de ABTN van 28 april 2004. In het convenant is aangegeven dat er rekening gehouden moet worden met het op 20 mei 2003 van DNB gestuurde bericht dat het door het pensioenfonds ingediende plan voor aanpak reservetekort aan de gestelde eisen voldoet.

Op grond daarvan is overeengekomen dat de door Acordis en vakorganisaties gewenste dekkinggraad ultimo 2003 minimaal 105% moet zijn en dat die dekkinggraad vervolgens ieder jaar met minimaal 1% stijgt om ultimo 2013 115% te bedragen. Dit betekent dat ultimo 2004 de dekkinggraad minimaal 106% moet zijn.

Samenhang van beleggingsbuffer, indexatie, pensioenreglement en pensioenconvenant

Op basis van onze prognoses concluderen wij dat naar verwachting de door Acordis en de vakorganisaties geëiste minimale dekkinggraad van 106% ultimo 2004 zal worden gehaald. De door die partijen geëiste dekkinggraad zal met circa 1% stijgen van 107% ultimo 2003 naar circa 108% ultimo 2004. Hiermee voldoet de ontwikkeling van de dekkinggraad aan de door Acordis en de vakorganisaties gestelde eisen. Zoals hierna toegelicht moet, zoals dat in het convenant is aangegeven, ook rekening gehouden worden met de door DNB gestelde eisen.

Op basis van het beleid van DNB, zal de vereiste dekkinggraad op ongeveer 125% uitkomen. Ten opzichte van ultimo 2003, waar de vereiste dekkinggraad 119% zou moeten zijn, is dat een stijging van het vereiste niveau van zo'n 6%. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de marktrente die ten opzichte van ultimo 2003 is gedaald. Dat is immers het huidige beleid van DNB waar het pensioenfonds rekening mee moet houden.

Wij constateren dat op basis van de prognoses de verwachte dekkinggraad ultimo 2004 van rond de 108% dus onder de door DNB vereiste dekkinggraad van circa 125% zal liggen. Er zal dus sprake zijn van een reservetekort. Het (procentuele) reservetekort ultimo 2004 ten opzichte van ultimo 2003 is zelfs groter geworden! Als de indexatie niet wordt gecorrigeerd naar 0%, dan zal het reservetekort nog groter worden.

Onze conclusie

Gezien de uitgangspunten van DNB, die aangegeven heeft dat er rekening gehouden moet worden met de ontwikkeling van de beleggingsbuffers, kunnen wij niet anders concluderen dat het reservetekort alleen maar groter is geworden. Het geven van een indexatie is derhalve niet opportuun. Wij hebben het bestuur daarom geadviseerd gebruik te maken van de bevoegdheden om een correctie toe te passen.

Zoals aangegeven heeft het bestuur tijdens de bestuursvergadering van 15 december 2004 besloten om de indexatie van 1 januari 2005 te corrigeren naar 0% (geen indexatie).

In het kader van de communicatie over de voorwaardelijkheid van de indexatie, adviseren wij die voorwaardelijkheid duidelijk naar de betrokkenen te communiceren².

Wij vertrouwen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Hewitt Associates B.V.

M. Vrijenhoek

R:

² Zie ook bijlage 1 van de brief van DNB d.d. 21 oktober 2004 met de beleidsregel toepassing hoofdlijnennota 2004 en 2005 in het kader van het financieel toetsingskader (FTK). Daarin wordt aangegeven dat in geval er een indexatieambitie is die als voorwaardelijk aangemerkt moet gaan worden, dat in ieder geval in de communicatie de volgende tekst wordt gehanteerd:
"De indexatie van uw pensioen is voorwaardelijk; er is geen recht op indexatie en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre indexatie zal plaats vinden."

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

Productie E

Vakorganisaties:

FNV Bondgenoten - de heren R. Kedde en G. Horstman
Bedrijvenbond CNV - de heer F. Strolenberg
De Unie - VHP Acordis de heer J. Admiraal

Your ref.:

Our ref.:
05-021

Direct Line:

tel: +31 26 366 2712
fax: +31 26 366 4982

Date

14 juni 2005

Mijne heren,

Hierbij bevestigen wij de afspraken die wij in ons gesprek op 13 juni jl. hebben gemaakt naar aanleiding van de door Acordis Beheer op 18 mei 2005 met de Stichting Pensioenfonds Acordis afgesloten overeenkomst.

Het Convenant inzake de gemaakte pensioenafspraken d.d. 28 oktober 2003 is voor wat betreft de 'restgroep' (gepensioneerden en slapers) vervangen door bovengenoemde overeenkomst.

Het Convenant blijft van kracht voor Colbond en Diolen/TFA tenzij er in CAO onderhandelingen andere afspraken worden gemaakt.

Wij hebben u toegezegd in beginsel bereid te zijn de door Acordis Beheer gedurende de periode 2006 -2010 in totaal te storten € 7 mln. op een speciale rekening te reserveren. Een definitieve beslissing hierover zal, zoals met u besproken, genomen worden zodra De Nederlandsche Bank instemt met de overeenkomst van 18 mei 2005.

Tenslotte herhalen wij onze toezeggingen aan Colbond en Diolen aangaande de door deze ondernemingen opgerichte/op te richten pensioenfondsen:

Acordis Beheer suppleert aan het Colbond Pensioenfonds het verschil tussen de feitelijke dekkingsgraad van het Acordis Pensioenfonds per 31 december 2004 (met een minimum van 108%) en 100%.

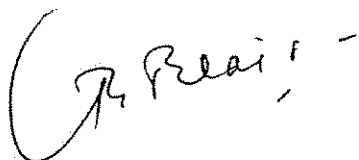
Acordis Beheer suppleert aan het Diolen/TFA Pensioenfonds het verschil tussen de feitelijke dekkingsgraad van het Acordis Pensioenfonds op de datum van de collectieve waardeoverdracht (met een minimum van 108%) en 100%. Daarbij dient opgemerkt te worden dat bij een dekkingsgraad > 108% gecorrigeerd zal worden voor de effecten van de overeenkomst d.d. 18 mei 2005 met betrekking tot de gepensioneerden en slapers.

Acordis Beheer B.V.

Westervoortsedijk 73
P.O. Box 9600
6800 TC Arnhem
The Netherlands
Trade reg. no. 34123577

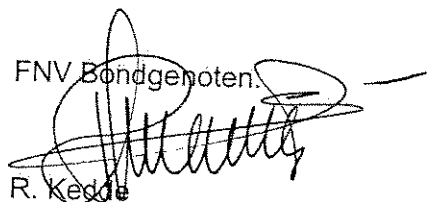
Wij vertrouwen hiermee onze afspraken voldoende te hebben vastgelegd. Wij verzoeken u een kopie van deze brief te ondertekenen en aan ons te retourneren.

Met vriendelijke groeten,

F.B. Blaisse
Acordis Beheer B.V.

voor akkoord:

FNV Bondgenoten

R. Kedde

CNV Bedrijvenbond:

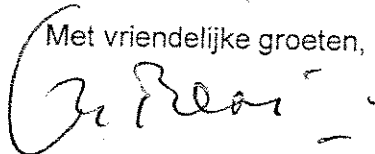
F. Strolenberg

De Unie – VMHP Acordis:

J. Admiraal

Wij vertrouwen hiermee onze afspraken voldoende te hebben vastgelegd. Wij verzoeken u een kopie van deze brief te ondertekenen en aan ons te retourneren.

Met vriendelijke groeten,

F.B. Blaise
Acordis Beheer B.V.

voor akkoord:

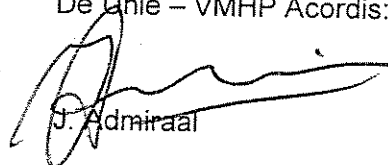
FNV Bondgenoten:

R. Kedde

CNV Bedrijvenbond:

F. Strolenberg

De Unie – VMHP Acordis:

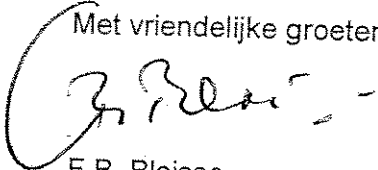

J. Admiraal

Wij vertrouwen hiermee onze afspraken voldoende te hebben vastgelegd. Wij verzoeken u een kopie van deze brief te ondertekenen en aan ons te retourneren.

Met vriendelijke groeten,

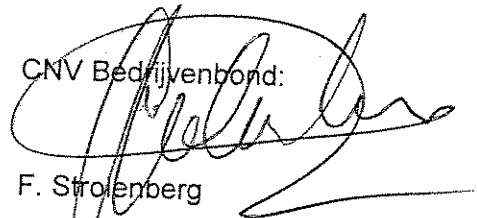
F.B. Blaisse
Acordis Beheer B.V.

voor akkoord:

FNV Bondgenoten:

R. Kedde

CNV Bedrijvenbond:

F. Stroelenberg

De Unie - VMHP Acordis:

J. Admiraal

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

Productie F

ACORDIS

(F)

De Nederlandsche Bank
T.a.v. heer drs. H.J. van Well MSc AAG
Postbus 929
7301 BD APELDOORN

Your ref.:
Tp/2006/03809

Our ref.:
vA-CH

Direct Line:
tel:+31 26 366 4069
fax:+31 26 366 5919

Date
26 september 2006

Betreft: relatienummer 60811

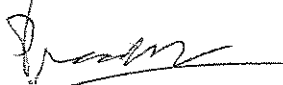
Geachte heer Van Well,

In ons gesprek op 7 september jl. tijdens de bijeenkomst van DNB in Apeldoorn, informeerden wij u over de voorlopige opschorting van een mogelijke aansluiting van ons fonds bij BPF MITT. Wij overhandigden u een afschrift van een brief aan BPF MITT d.d. 23 augustus 2006 en het door u gevraagde actuariael rapport over het verslagjaar 2005.

Overeenkomstig de gemaakte afspraken in ons gesprek op 1 juni 2006 en verwoord in het gespreksverslag d.d. 27 juni 2006 kunnen wij u thans medelen dat ons fonds voorlopig zelfstandig door zal gaan. Wij hebben daartoe onze actuaris verzocht voor 1 januari 2007 de ABTN aan te passen volgens de gegeven richtlijnen, het beleggingsbeleid aan te passen aan de richtlijnen van het FTK en de statuten te wijzigen. Een eerder door u gevraagde nieuwe ALM studie hebben wij u inmiddels toegezonden.

Wij gaan er van uit dat ons fonds niet hoeft over te gaan tot de in de wet gestelde bepalingen tot herverzekering, overdracht of onderbrenging.

Met vriendelijke groeten,

P. van Aalst
Voorzitter

G.T. Otten
Secretaris

Cc: Hewitt de heer M. Vrijenhoek